

**Förslag
MKB FÖR DETALJPLAN**

BOSTÄDER I BRANNEBOL

Del av Brannebol 1.1 m.fl.

P 2008-569

Samrådshandling

Svärta, Nyköpings kommun 2008-06-04

Förord

Föreliggande miljökonsekvensbeskrivning inför plansamråd har utarbetats av SWECO. Den ingår i handlingarna för Brannebol 1:1 m.fl. Ansvarig har varit Björn Sundblad som också svarat för miljöaspekterna vattenmiljö och friluftsliv. Kajsa Nilsson har svarat för miljöaspekterna naturmiljö, kulturmiljö och landskap samt dokumentets övergripande texter. Kvalitetsgranskning har utförts av Inger Poveda Björklund.

Miljökonsekvensbeskrivningen har tagits fram på uppdrag av Derome Mark & Bostad AB.

2008-06-04

Björn Sundblad

SWECO Environment AB
Nyköping Vatten och miljö/Östra regionen

Sammanfattning

Nyköpings kommun avser att planlägga Brannebol på uppdrag av Derome Mark & Bostad AB. Planförslaget innebär att ny bostadsbebyggelse (ca 35 fastigheter) ska etableras i Brannebol och att nya vägar ska anläggas parallellt med den befintliga i två delsträckor, bl.a. ned till Brannebol småbåtshamn. Brannebol är ett skärgårdssamhälle bestående av ett antal fritidshus, småbåtshamn samt betesmark. Trakten bedöms ha goda förutsättningar för etablering av permanent bostadsbebyggelse, något som i kommunens översiktsplan framhålls som viktigt för att bevara ett levande skärgårdssamhälle. En fortsatt levande skärgård fordrar att man skapar möjlighet till åretruntboende på nära pendlingsavstånd från tätorten så att människor kan bo och leva i kust- och skärgårdsområdet.

Planområdet är beläget strax öster om Lappetorp vid Havet (ett befintligt bostadsområde för permanentboende) och används idag till största delen för sommarvistelse, rekreation och bete. Inom planområdet finns ett ängs- och hagmarksområde, delvis strandäng, som betas kontinuerligt. Längst ut vid udden finns två småbåtshamnar som bl.a. nyttjas av dem som har fritidshus på Marsö och som vistas i skärgården utanför Brannebol.

En miljökonsekvensbeskrivning (MKB) är en del i förfarandet vid planering och exploatering. Dokumentet fungerar som ett beslutsunderlag i den kommunala planeringen samt som ett informationsunderlag till det samråd som hålls för övriga intressenter, såsom fastighetsägare och närboende.

MKB:n behandlar två olika alternativ; nollalternativet och planförslaget. Nollalternativet innebär att föreslagen exploatering inte äger rum. I området finns emellertid flera antagna detaljplaner, vilket innebär att även nollalternativet medför en exploatering i området. Gällande detaljplaner medger att en utbyggnad av småbåtshamnen sker samt att tio outnyttjade byggrätter i strandnära läge nyttjas. Nollalternativet medger nära 30 % av planförslagets exploatering, baserat på befintliga godkända planer och exploateringen sker i huvudsak inom områden med värdefull natur.

Planförslaget innebär detaljplaneläggning för ny bostadsbebyggelse. Enligt förslaget ska samtliga byggnader anpassas till den befintliga platsen vad gäller höjd, färg, materialval utformning m.m. Äldre bebyggelse i form av ekonomibyggnader tillhörande Brannebol gård ersätts med ny bebyggelse av äldre karaktär, för att bibehålla bykänslan samt bevara Brannebol gård som ett centrum tillika en samlingspunkt i området. Exploateringen sker till viss del inom områden med värdefull natur. Planförslaget strävar efter att bevara

ekar/ekologiskt viktiga strukturer, grönstråk och spridningsmöjligheter samt medger kompensationsåtgärder i form av gallring av igenväxande hagmark.

Nedan följer en kortfattad redogörelse för bedömningen av planförslagets miljökonsekvenser.

Naturmiljö

Planförslaget bevarar relativt stora insprängda grönområden och strävar efter att bevara äldre ekar, som utgör ekologiskt viktiga strukturer. I och med exploateringen försvinner naturvärden av kommunalt intresse i form av ängs- och hagmark som betats under lång tid. Något som till viss del kompenseras genom att bevarade skogsområden gallras och "öppnas upp". Nya vägar, en ökad trafik samt bebyggelsen i sig, avskärmar och skapar barriärer för växter och djur. Sammantaget bedöms planförslaget lokalt utgöra stora negativa konsekvenser på naturmiljön. Ur ett större perspektiv bedöms dessa negativa effekter få en marginell påverkan på växt och djurliv, då planområdet omgärdas av stora naturområden och liknande miljöer. Det bör även lyftas fram att kompensationsåtgärder och anpassningar som föreslås i MKB:n, kan komma att minska de lokala negativa konsekvenser som uppmärksammas.

Vattenmiljö

Förutsatt att kommunen bygger ut VA-ledningar längs kusten som planerat, och att vatten/avlopp kan anslutas till denna, bedöms de positiva konsekvenserna avseende *vattenmiljön* att överväga vid utbyggnaden i Brannebol. I annat fall kommer dricksvattnet att tas från grundvattnet med risk för att påverkan på grundvattennivån. Lokalt omhändertagande av avloppsvatten medför mindre utsläpp och kan innebära olägenhet om fastigheterna byggs relativt nära varandra. Planförslaget kommer att följa topografin i området och medger därför att avrinning sker mellan hus och att dränering kan ske under vägar. Påverkan på avrinning och infiltration bedöms av den orsaken vara måttlig. Sammanfattningsvis bedöms planförslaget (om VA-ledning ej byggs ut) medföra små negativa konsekvenser med avseende på hydrologi och vattenmiljö.

Kulturmiljö och landskapsbild

Planförslaget ger en viss förtätning av bebyggelsen inom planområdet i de områden där man planerar att anlägga ny bebyggelse. Eftersom samtliga byggnader ska anpassas till landskapet och den befintliga bebyggelsen, vad gäller höjd, färg, materialval m.m., bedöms konsekvenserna på *landskapsbilden* bli små. Exploateringen tar ett ängs- och hagmarksområde (som utgör en viktig kulturmiljö i skärgården) i anspråk, varför planförslaget bedöms medföra märkbara negativa konsekvenser avseende *kulturmiljön*.

Rekreation och friluftsliv

Förlusten av strövområde och jaktmark uppvägs av de positiva konsekvenser som en ny etablering av naturnära boende/närhet till rekreation skapar. Främst

på grund av den utbyggnad som sker i småbåtshamnen som möjliggör för ett mer aktivt båtliv, men även på grund av att planförslaget i sig öppnar upp området för allmänheten och ökar tillgängligheten till rekreativ naturmiljö samt tillskapar en boendemiljö med nära tillgång till rekreation och friluftsliv, stora naturområden, båtliv etc. Planförslaget och övrig utbyggnad i Brannebol bedöms avseende *rekreation och friluftsliv*, totalt sett medföra märkbara positiva konsekvenser.

Hälsa

Den nya exploateringen utgör ur ett hälsoperspektiv etablering av ett förmånligt havsnära bostadsläge med lite trafikbuller och föroreningar. Lokaliseringen bidrar dock till att öka beroendet av biltrafik, vilket i ett större perspektiv är negativt vad gäller t.ex. utsläpp av koldioxid/växthusgas. Negativa konsekvenser avseende *hälsa* bedöms totalt sett som märkbara och den negativa påverkan som kan förutses, är att planförslaget ökar andelen boende i närhet till betesdjur (förutsatt att området fortsätter att betas). Något som eventuellt kan tänkas utgöra en störning genom lukt, buller och allergener.

Miljöfrågor i byggskedet

Brannebols känsliga naturmiljö och havsnära läge innebär att det är viktigt att förhindra spridning av föroreningar till mark och vatten i byggskedet. Det innebär t.ex. att uppställningsplatser för maskiner och fordon samt platser för upplag är avgränsade mot omgivningen och utformade så att läckage av drivmedel, olja eller andra ämnen inte sker till omgivande mark, dag- och grundvatten.

Planförslaget bedöms vara förenligt med mål och riktlinjer enligt **kommunens översiktsplan** från 2003. Det bedöms dock inte vara helt förenligt med vissa **gällande nationella miljömål**. Exploateringen bedöms stå i strid med miljömålet "ett rikt växt- och djurliv", då planen ianspråktar natur av värde för den biologiska mångfalden. Bebyggelsens läge kan förmodas öka beroendet av biltransporter, vilket står i strid med miljömålet "ingen klimatpåverkan", samt mot **regionala miljömål** och **lokala miljömål** gällande utsläpp från transporter och persontrafik.

Innehållsförteckning

1	Inledning	5
1.1	Bakgrund	5
1.2	Syfte med detaljplanen	5
1.3	Behov av och syfte med miljökonsekvensbedömning	5
1.4	MKB-arbetets genomförande och avgränsning	6
2	Planområdet	9
2.1	Historik och nuläge	9
2.2	Gällande planer	11
2.3	Strandskydd	12
3	Alternativ	12
3.1	Nollalternativ	12
3.2	Planförslag	14
3.3	Alternativ till planförslag	16
4	Bedömningsgrunder	17
4.1	Tillämpliga miljömål	17
4.2	Riksintressen	19
4.3	Riktvärden för byggbuller	19
5	Miljökonsekvenser	21
5.1	Naturmiljö och vegetation	21
5.2	Vattenmiljö	30
5.3	Landskapsbild och kulturmiljö	32
5.4	Rekreation och friluftsliv	34
5.5	Hälsa	37
6	Konsekvenser under byggskedet	40
7	Sammanfattande bedömning	41
8	Grad av måluppfyllelse	42
9	Förslag på uppföljning	44
9.1	Syftet med uppföljning	44
9.2	Förslag på uppföljning	44
10	Referenser	46

1 Inledning

1.1 Bakgrund

I Nyköping kommuns översiktsplan från 2003 anges att kusten och skärgården är av stor betydelse för kommunens utveckling. Skärgården är i nuläget i hög grad oexploaterad och i stora delar av kustområdet gäller särskilda restriktioner på grund av att området är av riksintresse enligt 4 kap 2 § miljöbalken. I översiktsplanen framgår att kommunen strävar efter en kust- och skärgårdsutveckling som på ett bra sätt tillvaratar och lyfter fram dess olika värden. Det ska finnas möjlighet att bosätta sig i skärgården eftersom det är av stor betydelse för en levande skärgård.

Brannebol 1:1 m.fl. är ett av områdena inom vilket det har bedömts finnas förutsättningar för förtätning och utvidgning av permanent bebyggelse. Under år 2007 togs ett planprogram fram för området som redovisar möjlig användning och utveckling av marken. Under hösten 2007 var planprogrammet föremål för samråd vilket föranledde till en mindre exploatering av området än den föreslagna samt beslut om att ta fram en fördjupad översiktsplan över kuststräckan Sjösa - Vålarö. Beslut om att upprätta detaljplan för området togs av kommunstyrelsens 2008-01-21.

1.2 Syfte med detaljplanen

Det övergripande syftet med detaljplanläggningen i Brannebol är att bilda en levande skärgårdsby med olika sorters sjö- och naturnära åretruntboenden på nära pendlingsavstånd från tätorten.

På en mer detaljerad nivå är syftet att revidera gällande detaljplaner (P68-1 och P72-2) med vägomläggning samt justering av kvartersgränser och byggrätter. Därutöver ska det planlagda området utökas mot norr med nya bebyggelsegrupper. Planförslaget syftar till att bygga ca 35 enfamiljshus på fastigheten Brannebol 1:1, samt bygga hus för bostadsändamål, samlingslokaler, kontor, eventuell service och korttidsboende i befintlig äldre gårdsmiljö (tillhörande Brannebol gård). Särskild utformning av ny bebyggelse skall behålla gården som centralpunkt i området samt stärka och bibehålla bykänslan närmast gården.

1.3 Behov av och syfte med miljökonsekvensbedömning

Enligt gällande bestämmelser i Miljöbalken och Plan- och bygglagen, ska en bedömning alltid göras om detaljplanen kan förväntas medföra en betydande

miljöpåverkan. Om så är fallet ska en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) upprättas i enlighet med miljöbalkens bestämmelser (6 kap 11-18, 20 §§).

Enligt kommunens behovsbedömning (Nyköpings kommun, 2008-06-02) kan planen förväntas medföra betydande miljöpåverkan med hänvisning till kommunens översiktsplan, gällande riksintressen och berörda miljömål.

Miljökonsekvensbeskrivningen (MKB:n) syftar till att bedöma positiva och negativa konsekvenser av planförslaget i jämförelse med ett nollalternativ. Dokumentet möjliggör en samlad bedömning av planens miljöpåverkan och där så är möjligt, redovisas förslag på åtgärder som avhjälpel eller minskar de eventuella negativa effekter som planen medför. Vidare beskrivs planförslagets måluppfyllelse i relation till aktuella miljömål. Sammantaget utgör dokumentet ett beslutsunderlag i den kommunala planeringen likaså ett underlag till det samråd som hålls för övriga intressenter, såsom fastighetsägare och närboende.

1.4 MKB-arbetets genomförande och avgränsning

MKB:n avgränsas geografiskt till att i första hand omfatta planområdet, se figur 4. För att kunna göra en relevant bedömning avseende påverkan av och på angränsande områden, har ett större område än exploateringsområdet beaktats i bedömningen av vissa miljöaspekter, se figur 1. Detta omfattar även befintliga planer och idéer till justeringar i dessa. I tid avgränsas bedömningen till år 2020 och de förutsättningar som då antas råda.

Avgränsningen av miljöaspekter baseras främst på den behovsbedömning som utförts av Nyköpings kommun samt på de synpunkter som framkom vid samråd och som redovisas i samrådsredogörelsen daterad 2008-01-10. I MKB:n ska eventuella anpassningar och hänsynstaganden som gjorts före plansamrådet anges, samt förslag till ytterligare åtgärder/anpassningar som behövs för att begränsa detaljplanens negativa konsekvenser. Mot bakgrund av detta ska ett planförslag och ett nollalternativ konsekvensbeskrivas.

Nedan sammanfattas de nyckelfrågor, med motivering, som bedöms vara viktiga att belysa i MKB:n för detaljplan av bostadsområde i Brannebol.

Naturmiljö och vegetation

I och runt planområdet finns höga naturvärden i form av nyckelbiotoper samt ängs- och betesmarker som utgör naturvärdeklass 3 och är av kommunal betydelse. Vid kustområdet finns generellt rik fågelfauna med flera rödlistade arter. I området häckar mindre hackspett. Analys av naturmiljön lyfter framförallt dessa områden.

Vattenmiljö

Planområdet ligger vid kusten och en utbyggnad av hamnen föreslås i detaljplanen vilket innebär byggande i vatten och påverkan på strandzonen. Exploatering innebär behov av dricksvatten och omhändertagande av avloppsvatten. Dessa frågor analyseras inom områdets vattenmiljö.

Landskapsbild och kulturmiljö

Miljön inom och utanför planområdet är värdefullt både för landskap och för kulturmiljö. Landskapet är ett karakteristiskt kustlandskap med inslag av kulturmiljöer i form av ängs- och hagmarker, betade strandängar och en äldre lantbruksgård. Brannebol är historiskt en samlingspunkt för den inre skärgården. Mot bakgrund av detta ingår analys av landskap och kulturmiljö.

Rekreation och friluftsliv

Detaljplaneområdet ligger inom riksintresse för friluftslivet enligt 4 kap 2 § miljöbalken vilket innebär att turismens och friluftslivets intressen särskilt ska beaktas. Området har stora värden för friluftslivet eftersom området har använts för fritidsboende länge. Det finns strövområden bevarade. Mot bakgrund av detta ingår analys påverkan på friluftslivet.

Hälsa

Betande djur, endast kor, finns i dagsläget inom planområdet och kommer att finnas i närheten av föreslagen exploatering. Närliggande boskap kan uppfattas störande på grund av lukt och buler. Området är klassat som ett normalriskområde för radon. Exploateringen innebär ökad trafik och högre ljudnivåer i området. Mot bakgrund av dessa frågeställningar analyseras hälsa i MKB:n.

Detaljplanen medger cirka 35 st bostäder i externt läge i förhållande till Nyköping. Det finns kollektivtrafik vid väg 219 men bosättning på landsbygden medför ofta mer biltransporter och därmed större koldioxidutsläpp. Enligt behovsbedömningen kommer inga miljökvalitetsnormer att överstigas. Konsekvenser av ökat utsläpp från biltrafik analyseras därför inte i MKB:n.

Byggskedet

I byggskedet utförs olika arbetsmoment som tillfälligt kan påverka miljön. Detta redogörs för mer generellt i MKB:n.

För att lättare kunna "gradera" konsekvenserna har nedanstående formuleringar använts genomgående i dokumentet för samtliga bedömningar:

Stora positiva/negativa konsekvenser:

Begränsad påverkan på värden av regionalt intresse eller betydande påverkan på värden av kommunalt intresse.

Märkbara positiva/negativa konsekvenser:

Liten påverkan på värden av riksintresse/regionalt intresse eller begränsad påverkan på kommunalt intresse.

Små positiva/negativa konsekvenser:

Liten påverkan på värden av lokalt/kommunalt intresse eller ingen märkbar påverkan.

2 Planområdet

2.1 Historik och nuläge

Brannebol är beläget vid havet omkring 12 km öster om Nyköping, söder om väg 219, se figur 1. Området har varit en samlingspunkt för den inre skärgården med bl.a. festplats för högtider i samband med skörd, fiske och midsommar.

Brannebols gård har länge varit centrum för den inre skärgården och utgör med dess läge i sluttning mot sjön ett fint exempel på äldre bebyggelse i det Sörmländska landskapet. Den befintliga vägen ned till småbåtshamnen passerar Brannebols gård, med boningshus, ladugård och magasin, se figur 2.

Figur 1 Översiktskarta